

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૨૭/૨૦૨૪

વિથ

સિવિલ એપિલિકેશન (ફોર જોઈનિંગ પાર્ટી) નં. ૧/૨૦૨૫

ઈન

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૨૭/૨૦૨૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ મૌના એમ. ભટ્ટ

સહી/-

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	હા	

=====

રેખાબેન આલલભાઈ બાંભણીયા

વિરુદ્ધ
ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી કે.પી. ચંપાનેરી(પૅ૪૪૩)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફે વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી આકાશ
ગુપ્તા
સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ તરફે વકીલ શ્રી રાધેશ વાચ. વ્યાસ(૭૦૬૦)

કોરમ: માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ મૌના એમ. ભટ્ટ

તારીખ : ૨૭/૦૧/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. રૂલ તુરંત પરત કરવાપાત્ર. વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી આકાશ ગુપ્તા સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ વતી રૂલની બજવણીનો સ્વીકાર કરે છે અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાધેશ વ્યાસ સામાવાળા નં. ૩ વતી રૂલની બજવણીનો સ્વીકાર કરે છે.

૨. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ (ટૂંકમાં "સદર અધિનિયમ") ની કલમ ૫૭(૩) હેઠળ તેમને મળેલી સત્તાની રૂએ સામાવાળા નં. ૨ – અધિક વિકાસ કમિશનર દ્વારા પસાર કરવામા આવેલા તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ ના હુકમને પડકારતી આ અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૭(૧) હેઠળ અરજદારને

ધોકડવા ગ્રામ પંચાયતના સરપંચના હોદ્દા પરથી દૂર કરવાના હુકમની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે.

૩. અરજીમાં જણાવ્યા મુજબની સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે મુજબ છે:

અહીંના અરજદાર ધોકડવા ગ્રામ પંચાયતના સરપંચ તરીકે ચૂંટાયા હતા, અને તેમણે તારીખ ૧૭.૦૧.૨૦૨૨ ના રોજ સદર હોદ્દાનો ચાર્જ સંભાળ્યો હતો. અરજદારનો એવો કેસ છે કે તાલુકા વિકાસ અધિકારી, ગીર-ગઢડાએ અરજદાર દ્વારા કથિત અનિયમિતતાઓ અંગે સામાવાળા નં. ૩ ને અહેવાલ આપ્યો હતો અને તે મુજબ, સદર અધિનિયમની કલમ ૫૭(૧) હેઠળ તારીખ ૦૭.૦૬.૨૦૨૪ ની કારણદર્શક નોટિસ અરજદારને બજાવવામાં આવી હતી. કારણદર્શક નોટિસમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે પોતાની ફરજ બજાવવામાં ગેરવર્તણૂક માટે અરજદારને હોદ્દા પરથી કેમ દૂર ન કરવા જોઈએ. કારણદર્શક નોટિસના અનુસંધાને, અહીંના અરજદાર સામાવાળા નં. ૩ સમક્ષ ઉપસ્થિત થયા હતા અને જરૂરી દસ્તાવેજો સાથે પોતાનો જવાબ પણ દાખલ કર્યો હતો. અરજદારનો એવો કેસ છે કે તેમની આર.ટી.આઈ. અરજીના અનુસંધાને અરજદારને સદર દસ્તાવેજો ઉપલબ્ધ થયા હતા. તે મુજબ, સુનાવણી તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૨૪ ના રોજ પૂર્ણ થઈ હતી. સુનાવણી પૂર્ણ થયા બાદ, સામાવાળા નં. ૩ - તાલુકા વિકાસ અધિકારી, ગીર-ગઢડા પાસેથી અહેવાલ/અભિપ્રાય મંગાવવામાં આવ્યો હતો અને સદર અહેવાલ તારીખ ૦૫.૦૮.૨૦૨૪ ના રોજ

સામાવાળા નં. ૨ ને સુપરત કરવામાં આવ્યો હતો. તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ ના અહેવાલના આધારે, અરજદારને સરપંચના હોદ્દા પરથી દૂર કરતો તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૭(૧) હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમ સામે અપીલની જોગવાઈ હોવાથી, અરજદારે ગ્રામ પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૭(૩) હેઠળ અપીલ દાખલ કરી હતી. સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ ના સામાવાળા નં. ૩ ના હુકમની પુષ્ટિ કરતો તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ નો હુકમ કરીને અરજદારની અપીલ ફગાવી દીધી હતી. જેનાથી વ્યથિત થઈને, હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.પી. ચંપાનેરી, સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફે વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી આકાશ ગુપ્તા અને સામાવાળા નં. ૩ તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાધેશ વ્યાસને સાંભળ્યા.

૫. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.પી. ચંપાનેરીએ રજૂઆત કરી હતી કે સદર અધિનિયમની કલમ ૫૭(૩) હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલો તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ નો અપીલ હુકમ ભૂલભરેલો છે કારણ કે સત્તાધિકારીએ એ ધ્યાને ન લેવાની ભૂલ કરી છે કે અરજદારને તાલુકા વિકાસ અધિકારી- ગીર ગઢડાનો અહેવાલ પૂરો પાડવામાં આવ્યો ન હતો, જેના આધારે સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા અરજદારને સરપંચના હોદ્દા પરથી દૂર કરતો સદર અધિનિયમની કલમ

૫૭(૧) હેઠળનો તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં, તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ ના હુકમ પરથી જોઈ શકાય છે તેમ અરજદારને તારીખ ૨૩.૦૮.૨૦૨૪ ના રોજ તેમજ તારીખ ૦૩.૦૯.૨૦૨૪ ના રોજ સુનાવણીની તક આપવામાં આવી હતી જ્યારે તાલુકા વિકાસ અધિકારી, ગીર-ગઢડાનો અહેવાલ સામાવાળા નં. ૩ ને તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ ના રોજ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યો હતો. આમ, સુનાવણી તારીખ ૦૩.૦૯.૨૦૨૪ ના રોજ પૂર્ણ થઈ હોવાથી, સ્વીકૃતપણે અરજદારને તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ નો અહેવાલ પૂરો પાડવામાં આવ્યો ન હતો, આ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોથી વિરુદ્ધ હોવાથી, તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ નો હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે અને પરિણામી તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ નો હુકમ પણ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે.

૬. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં એવી રજૂઆત કરી હતી કે તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ નો હુકમ જેના હેઠળ અરજદારને ધોકડવા ગ્રામ પંચાયતના સરપંચના હોદ્દા પરથી દૂર કરવામાં આવ્યા છે, તે કારણ વગરનો હુકમ છે કારણ કે તે અરજદારે પોતાના જવાબમાં ઉઠાવેલી દલીલો સાથે કામ પાર પાડતો નથી. અરજદાર દ્વારા વિગતવાર ખુલાસો આપવામાં આવ્યો હતો. શ્રી મારુતિ સ્ટોન્સને આપવામાં આવેલા વર્ક ઓર્ડરના આક્ષેપના સંદર્ભમાં આપવામાં આવેલા ખુલાસાને ધ્યાને લેવામાં આવ્યો ન હતો. તદુપરાંત, મારુતિ સ્ટોન્સને વર્ક ઓર્ડર આપવાનો નિર્ણય ગ્રામ પંચાયતની બેઠકમાં ઠરાવ પસાર કરીને લેવામાં આવ્યો

હતો અને ધોકડવા ગ્રામ પંચાયતના તમામ સભ્યોની સંમતિ આપવામાં આવી હતી. તેથી, તે માત્ર સરપંચનો નિર્ણય નહોતો અને તેથી, અરજદાર સામે કરવામાં આવેલો આક્ષેપ કોઈ પણ આધાર વગરનો છે. તેથી, તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ નો હુકમ અને પરિણામી તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ નો હુકમ પણ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે. વધુ ખાસ કરીને આ બાબત સામાવાળા નં. ૨ – અધિક વિકાસ કમિશનરના ધ્યાને લાવવામાં આવી હતી, જેઓ તેનું યોગ્ય મૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે અને તેથી, આ બાબત પર પુનર્વિચારણા કરવા માટે અપીલ સત્તાધિકારીને નિર્દેશ આપવામાં આવી શકે છે.

૭. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ નો અહેવાલ પૂરો ન પાડવાની ફરિયાદ, જેના આધારે તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, તે અપીલ સત્તાધિકારીના ધ્યાને લાવવામાં આવી હતી, જેઓ તેને ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા અને એવું નોંધવામાં આવ્યું હતું કે તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ નો અહેવાલ પૂરો પાડવા માટે કોઈ અરજી દાખલ કરવામાં આવી નથી. અરજદારે ખાસ કરીને તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ નો અહેવાલ મંગાવ્યો હતો તે બાબત ધ્યાને ન લેવામાં અપીલ સત્તાધિકારીએ હકીકતલક્ષી ભૂલ કરી હોવાથી, તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ નો અપીલ હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે.

૮. વધુમાં, કારણદર્શક નોટિસમાં મૂકવામાં આવેલો અને તારીખ

૨૯.૧૧.૨૦૨૪ ના હુકમમાં ધ્યાને લેવામાં આવેલો આક્ષેપ હિસાબી અનિયમિતતાઓના સંદર્ભમાં છે અને તે માટે અરજદારને જવાબદાર ગણી શકાય નહીં. સદર નાણાંનો લાભ લેવા અંગે અથવા ગ્રામ પંચાયતને નુકસાન પહોંચાડવા અંગે અરજદાર સામે કોઈ આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા નહોતા અને તેથી, સદર આક્ષેપો પણ ગેરસમજભર્યા હતા. ફરજો બજાવવામાં સરપંચ તરફથી ગેરવર્તણૂક અથવા કોઈ અપમાનજનક આચરણ અથવા સત્તાનો દુરુપયોગ અથવા ફરજો બજાવવામાં સતત કસૂર કરવા વગેરે માટે કોઈ આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા નહોતા. તેથી, તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ નો હુકમ સત્તાધિકારીના અધિકારક્ષેત્રની બહારનો છે.

૯. વધુમાં, અરજદાર સામે લેવાયેલી સમગ્ર કાર્યવાહી કોઈ રાજકીય પક્ષ દ્વારા કરવામાં આવેલી ફરિયાદના ઇશારે છે. લોકશાહી સરકારમાં, એકવાર કોઈ વ્યક્તિ લોકતાંત્રિક સંસ્થામાં હોદ્દા પર ચૂંટાય છે, ત્યારે જ્યાં સુધી ચૂંટણી રદ ન થાય ત્યાં સુધી હોદ્દેદાર જે મુદત માટે તે ચૂંટાયા છે તે મુદત માટે હોદ્દો ધરાવવા માટે હકદાર છે. તેથી, તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ અને ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ ના હુકમો કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે. તેથી અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ નો અપીલ હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે અને અપીલ સત્તાધિકારીને તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ ના હુકમ પર ગુણદોષના આધારે પુનર્વિચારણા કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવે.

૧૦. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલે ૨૦૧૫ જે.એક્સ. (ગુજ) ૧૧૮૮ માં

રિપોર્ટ થયેલ બિચ્છુભાઈ ભાભલુભાઈ ખુમાણ વિ. ગુજરાત રાજ્ય ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો. તેમણે (૨૦૧૨) ૪ એસ.સી.સી. ૪૦૭ માં રિપોર્ટ થયેલ રવિ ચશવંત ભોઈર વિ. જિલ્લા કલેક્ટર, રાયગઢ અને અન્ય ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો.

૧૧. બીજી તરફ, સામાવાળા તરફે વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી આકાશ ગુપ્તાએ રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારને સુનાવણીની તક આપ્યા બાદ તારીખ ૨૧.૦૮.૨૦૨૪ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદાર વતી રજૂ કરવામાં આવેલી લેખિત રજૂઆતો પણ ધ્યાને લેવામાં આવી હતી. વધુમાં, તાલુકા વિકાસ અધિકારી પાસેથી એક અહેવાલ મંગાવવામાં આવ્યો હતો, જેમાં આક્ષેપોના સંદર્ભમાં અરજદારના ખુલાસાનો સારાંશ અને આ બાબતમાં સુનાવણીનું પરિણામ સમાવિષ્ટ છે. તારીખ ૦૫.૦૮.૨૦૨૪ નો અહેવાલ અગાઉના પ્રસંગોએ અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો અને લેખિત રજૂઆતોમાં તેમના પ્રતિભાવની વિચારણા કર્યા પછીનો છે. તેથી, તારીખ ૨૧.૦૮.૨૦૨૪ નો હુકમ તારીખ ૦૫.૦૮.૨૦૨૪ ના અહેવાલના આધારે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તેવી દલીલ ગેરસમજભરી અને રેકૉર્ડ પરની હકીકતોથી વિરુદ્ધ છે. વધુમાં, સંબંધિત પક્ષકારને કરવામાં આવેલી ચુકવણી વિવાદમાં નથી. તદુપરાંત, તે રેકૉર્ડ પર છે કે શ્રી મારુતિ સ્ટોન્સને કોન્ટ્રાક્ટ આપવામાં આવ્યો હતો જેમાં અરજદારના પતિ ભાગીદારો પૈકીના એક છે અને તેથી સદર

અધિનિયમની કલમ ૧૩(૧)(જી) નો ભંગ થયો છે.

૧૨. વધુમાં, કાયદાની સુસ્થાપિત સ્થિતિ મુજબ, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની આ અરજીમાં આ અદાલતે એ ચકાસવાનું રહે છે કે હુકમ પસાર કરતા પહેલાંની પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે કે નહીં. આ કેસમાં, અરજદારને સુનાવણીની પૂરતી તકો પૂરી પાડવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ, તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. સદર હુકમની પુષ્ટિ અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા કરવામાં આવી છે કારણ કે રેકૉર્ડ પર કોઈ વિપરીત દસ્તાવેજ ઉપલબ્ધ નહોતો. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલે સિવિલ અપીલ નં. ૯૬૯૭-૯૬૯૮/૨૦૧૪ માં આપવામાં આવેલા હરિ પ્રકાશ શુક્લા અને અન્ય વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧૩. એવી રજૂઆત કરવા માટે મનુ/એસસી/૧૪૧૯/૨૦૧૮ માં રિપોર્ટ થયેલ સંજય કુમાર ઝા વિ. પ્રકાશ ચંદ્ર ચૌધરી અને અન્ય ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા વધુ એક નિર્ણય પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે વહીવટી બાબતમાં ન્યાયિક સમીક્ષા માત્ર ત્યારે જ સ્વીકાર્ય છે જો નિર્ણય મૂળભૂત અધિકારો અથવા ન્યાય અને વાજબીપણાના પાયાના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરતો હોય અથવા કોઈપણ સ્પષ્ટ કે ગંભીર ભૂલથી ગ્રસ્ત હોય. આ કેસમાં, તેનો ભંગ થયો નથી અને તેથી, કોઈ દખલગીરીની જરૂર નથી.

૧૪. વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલે એવી રજૂઆત કરવા માટે ૨૦૨૦(૦) એઆઈજેઈએલ-એચસી ૨૪૪૯૩૩ માં રિપોર્ટ થયેલ વિક્રમસિંહ સામંતસિંહ ચૌહાણ વિ. ગુજરાત રાજ્ય ના કેસમાં આ અદાલતની સમકક્ષ બેંચના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો કે જ્યારે એવા આક્ષેપો હતા કે અરજદારે પ્રક્રિયા/નિયમો અનુસાર પોતાની ફરજો બજાવી નહોતી અથવા અરજદારે ખર્ચ કરતાં પહેલાં હિસાબી પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યું નહોતું, ત્યારે તેમને સરપંચના હોદ્દા પરથી દૂર કરવાનો હુકમ યોગ્ય છે અને આ અદાલતે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાની જરૂર નથી. તેથી, હુકમો યોગ્ય હોવાથી, કોઈ દખલગીરીની જરૂર નથી.

૧૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાધેશ વ્યાસે દાખલ કરવામાં આવેલી સોગંદનામા પર આધાર રાખીને રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા નં. ૩ અને ૨ નો અનુક્રમે તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ નો હુકમ અને તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ નો હુકમ રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પર આધારિત છે. વધુમાં, એ હકીકતનો કોઈ ઈનકાર નહોતો કે વર્ક ઓર્ડર તેમના પતિને ફાળવવામાં આવ્યો હતો, જેઓ શ્રી મારુતિ સ્ટોન્સમાં ભાગીદારો પૈકીના એક છે અને આમ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૩(૧)(જી) નો ભંગ થયો છે. આમ, આ એક સ્પષ્ટ કેસ છે કે અરજદારે નિયમો અને હિસાબી પ્રક્રિયાનું ઉલ્લંઘન કરીને અંગત લાભ માટે પોતાના હોદ્દાનો ઉપયોગ કર્યો હતો. અરજદારના કૃત્યથી પંચાયત પર અનધિકૃત નાણાકીય જવાબદારીઓ ઊભી થઈ હતી. તે મુજબ, સત્તાધિકારી દ્વારા હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. આ નિર્ણય

ઠરાવ દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો તે પાસું અરજદારને તેમની જવાબદારીઓમાંથી મુક્ત કરતું નથી.

૧૬. વધુમાં, તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ અને ૨૯.૧૧.૨૦૨૪ ના હુકમો પરથી જોઈ શકાય છે કે અરજદારને તારીખ ૦૭.૦૬.૨૦૨૪ ના રોજ કારણદર્શક નોટિસ આપવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, સુનાવણી પૂરી પાડવામાં આવી હતી અને તમામ ચાર સુનાવણીઓમાં અરજદારે જાતે અથવા વકીલ મારફતે ભાગ લીધો હતો. તાલુકા વિકાસ અધિકારીના તારીખ ૧૬.૦૨.૨૦૨૪ અને ૨૭.૦૫.૨૦૨૪ ના અગાઉના બે અહેવાલો અરજદારને રૂબરૂમાં તેમજ ટપાલ દ્વારા આપવામાં આવ્યા હતા. તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ નો અહેવાલ એ તારીખ ૧૬.૦૨.૨૦૨૪ અને ૨૭.૦૫.૨૦૨૪ ના અગાઉના બે અહેવાલોના સારાંશ સિવાય બીજું કંઈ નથી અને તેથી તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ નો અહેવાલ પૂરો પાડવામાં આવ્યો નથી તેવી દલીલ ગેરસમજભરી છે. અરજદારને તારીખ ૧૬.૦૨.૨૦૨૪ અને ૨૭.૦૫.૨૦૨૪ ના અગાઉના બે અહેવાલો પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા જેના આધારે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. આમ તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે અરજી ગુણદોષ વિનાની હોવાથી, તેને ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૧૭. રજૂઆતો ધ્યાને લીધી. હકીકતોની પુનઃ ચકાસણી કરતાં, એ જણાય છે કે અહીંના અરજદારને તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ ના હુકમ દ્વારા સરપંચના હોદ્દા પરથી દૂર કરવામાં આવ્યા હતા. તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ ના હુકમ પરથી એ

સ્પષ્ટ થાય છે કે તારીખ ૧૬.૦૨.૨૦૨૪ અને ૨૭.૦૫.૨૦૨૪ ના અગાઉના બે અહેવાલો અરજદારને પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા અને અરજદારને તારીખ ૧૮.૦૬.૨૦૨૪, ૨૦.૦૭.૨૦૨૪ અને ૨૩.૦૮.૨૦૨૪ ના રોજ સુનાવણીની તક પણ આપવામાં આવી હતી. તદુપરાંત, અરજદાર દ્વારા તારીખ ૦૩.૦૯.૨૦૨૪ ના રોજ લેખિત રજૂઆતો પણ સુપરત કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૨૪ ના હુકમ પરથી જણાય છે કે તાલુકા વિકાસ અધિકારી પાસેથી અહેવાલ મંગાવવામાં આવ્યો હતો અને તે તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ ના રોજ આપવામાં આવ્યો હતો. તેથી, સામાવાળાઓની એ દલીલ કે તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ નો અહેવાલ તારીખ ૧૬.૦૨.૨૦૨૪ અને ૨૭.૦૫.૨૦૨૪ ના અગાઉના બે અહેવાલોનો સારાંશ છે, તે સ્વીકારવાને પાત્ર છે. અહેવાલના સારાંશ પરથી પણ, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે અગાઉના બે અહેવાલો અને અરજદાર વતીની લેખિત રજૂઆતો સાથે સંબંધિત છે. વધુમાં, વાદગ્રસ્ત હુકમોમાં નોંધાયા મુજબ, સામાવાળા નં. ૩ સમક્ષ તેમજ સામાવાળા નં. ૨ સમક્ષ, અરજદાર દ્વારા કોઈ વિપરીત દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા નહોતા. અરજીમાં ઉઠાવવામાં આવેલ એ આધાર કે અપીલ હુકમમાં ખોટી હકીકતો નોંધવામાં આવી છે કે તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૨૪ નો અહેવાલ મંગાવવામાં આવ્યો ન હતો, તે આ અદાલતના મતે કોઈ પૂર્વગ્રહ પેદા કરશે નહીં કારણ કે અગાઉના અહેવાલો અરજદારને પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા. તદુપરાંત, સદર અધિનિયમની કલમ ૫૭(૩) સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૫૭(૧) હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમોના સંદર્ભમાં ન્યાયિક

સમીક્ષાનો વ્યાપ નહિવત છે. વધુમાં, તારીખ ૨૧.૦૮.૨૦૨૪ ના હુકમ પરથી નોંધાયું છે તેમ અરજદાર સરપંચ તરીકે પોતાની ફરજો બજાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી અનિયમિતતાઓ/વિસંગતતાઓને તેમના દ્વારા અન્યથા વ્યાજબી ઠેરવી શકાઈ નહોતી. હુકમ પસાર કરતાં પહેલાં, અરજદારને તેમના કેસનો બચાવ કરવા માટે સુનાવણીની યોગ્ય તકો પૂરી પાડવામાં આવી હતી. અરજદાર કોઈ વિપરીત પુરાવા રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૧૮. સંજય કુમાર ઝા (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

“૧૮. બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ ન્યાયિક સમીક્ષાની વિવેકાધીન સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, હાઈકોર્ટ વહીવટી બાબતોમાં માત્ર ત્યારે જ દખલ કરી શકે છે જો નિર્ણય ન્યાય અને વાજબીપણાના મૂળભૂત અથવા પાયાના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરતો હોય અથવા કોઈપણ સ્પષ્ટ કે ગંભીર ભૂલથી ગ્રસ્ત હોય. એ સાચું છે કે હાઈકોર્ટ પોતાની ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, કાયદાની ભૂલ અથવા હકીકતની ભૂલને પણ પૂરતા કારણોસર સુધારી શકે છે, જો ભૂલ ન્યાય અથવા વાજબીપણાના મૂળભૂત કે પાયાના સિદ્ધાંતોનો ભંગ કરતી હોય અથવા જો ભૂલ સ્પષ્ટ અને/અથવા ગંભીર હોય, પરંતુ અન્યથા નહીં. જોકે, એવા કેસોમાં પણ જ્યાં હાઈકોર્ટને નિર્ણયના મૂળ સુધી જતી દેખીતી હકીકતલક્ષી ભૂલ

જણાય, ત્યાં યોગ્ય કાર્યવાહી સંબંધિત સત્તાધિકારીને ભૂલ સુધારવાની તક આપવાની રહેશે. માત્ર એવા વિરલ કેસોમાં જ, જ્યાં હકીકતલક્ષી ભૂલ એટલી સ્પષ્ટ હોય કે તે અદાલત દ્વારા પોતે સુધારી શકાય તેવી હોય, ત્યાં અદાલત વિલંબ અને પરિણામી ન્યાયના ઈનકાર અને/અથવા ન્યાયની નિષ્ફળતાને રોકવા માટે, ભૂલ સુધારી શકે છે.”

૧૯. વધુમાં હરિ પ્રકાશ શુક્લા અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

“૨૬. આ અદાલતે ચુકાદાઓની શ્રેણીમાં ઠરાવ્યું છે કે હાઈકોર્ટ, ભારતના બંધારણના ૨૨૬ હેઠળ પોતાની અંતર્ગત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે, પુરાવાનું પુનઃ મૂલ્યાંકન કરી શકતી નથી અને હકીકતોના તારણ પર પહોંચી શકતી નથી, સિવાય કે મૂળ હુકમ પસાર કરનાર સત્તાધિકારીએ તેના અધિકારક્ષેત્રની બહાર જઈને તેમ કર્યું હોય, અથવા જો તારણો દેખીતી રીતે વિકૃત હોય.

૨૭. બી.કે. મુનિરાજુ વિ. કર્ણાટક રાજ્ય ના કેસમાં, આ અદાલતે, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટની સત્તાઓનું વિવેચન કરતી વખતે, ઠરાવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી નીચેની અદાલત દ્વારા મૂલ્યાંકન કરાયેલ હકીકતની ભૂલ સ્પષ્ટ ન હોય અને આવી ભૂલથી ગંભીર અન્યાય થયો ન હોય ત્યાં સુધી તેનો ઉપયોગ પુરાવાનું પુનઃ મૂલ્યાંકન કરવા માટે થઈ શકતો નથી.

૨૮. વધુમાં, “કૃષ્ણાનંદ વિ. ડિરેક્ટર ઓફ કન્સોલિડેશન” ના કેસમાં, આ અદાલતે સમાન હકીકતલક્ષી પરિસ્થિતિમાં જેમાં નીચેની અદાલતોના સમવર્તી તારણોને હાઇકોર્ટે તેના રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે ફગાવી દીધા હતા, ઠરાવ્યું હતું કે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ પુરાવાનું પુનઃ મૂલ્યાંકન માત્ર એવા કેસોમાં જ થઈ શકે છે જ્યાં નીચેની અદાલત દ્વારા મૂળ હુકમ તેના અધિકારક્ષેત્રની બહાર જઈને પસાર કરવામાં આવ્યો હોય અથવા જો નીચેની અદાલતોના તારણો દેખીતી રીતે વિકૃત હોય.”

૨૦. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, અરજદારને દૂર કરવાનો હુકમ ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૭ ની જોગવાઈઓના ભંગમાં છે અથવા તે કુદરતી ન્યાય કે વાજબીપણાના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરે છે તેમ કહી શકાય નહીં. કેસની હકીકતો પર તેમજ કાયદાના સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતોના આધારે, અરજી નિષ્ફળ જાય છે અને તેને નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨૧. મુખ્ય અરજી નામંજૂર થતાં, અરજદારને પક્ષકાર સામાવાળા તરીકે જોડવાની માંગણી કરતી સિવિલ એપ્લિકેશન ટકી શકશે નહીં અને તેનો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે. રૂલ ૨૬ કરવામાં આવે છે.

સહી/-

(મૌના એમ. ભટ્ટ, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====